

нии анкетирования был задан вопрос: «Для чего вы употребляете сленг?» Наиболее частыми оказались ответы: «Это модно, современно, помогает самоутвердиться». Однако многие ответили отрицательно на вопрос: «Когда вырастаете, будете ли вы употреблять сленг?» Многие современные взрослые люди в юности пользовались сленгом. Однако, став взрослыми, считают, что употребление этих выражений отражает низкий уровень языковой культуры.

Заклучение. Таким образом, употребление сленга является элементом повседневной речи учащихся. Школьники активно используют нелитературную лексику в своей речи как экспрессивное средство, считая его модным. Сленг существует давно, но степень употребления этого явления в языке в наше время возросла. Необходимо обратить внимание на уместное использование данной лексики подростками в соответствии с ситуацией общения и на невозможность ее применения в нормированной речи. Надо помогать подросткам избавляться от отрицательного влияния ограниченной в употреблении лексики, учить их нормам литературного языка, нормам произношения, ударения, словоизменения.

Литература

1. Берговская, Э. М. Молодежный сленг: функционирование и формирование / Э. М. Берговская // Вопросы языкознания. – 1996. – № 3. – С. 32-35.

СПАДЧЫНА ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ І ЯГО МЕСЦА ў СУЧАСНЫМ СВЕЦЕ

Даўжэнка А.А.

студэнтка 2 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Аляксеева Т.У., ст. выкладчык

Францыск Скарына – вядомы беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар, асветнік-гуманіст, пісьменнік, грамадскі дзеяч, вучоны-медык. Самаадданае служэнне народу з’яўлялася для яго сапраўдным сэнсам жыцця. Скарына пастаянна імкнуўся далучыць суайчыннікаў да набыткаў агульначалавечай культуры. Гэта быў адукаваны, дзейсны чалавек для свайго часу. 2017 год у Беларусі праходзіў пад знакам Францыска Скарыны, адзначалася і 500-годдзе беларускага кнігадрукавання.

Мэта дадзенай працы – раскрыць асноўны ўнёсак першадрукара ў развіццё літаратуры і культуры, выявіць яго месца ў сучаснасці.

Матэрыял і метады. Матэрыялам увагі з’яўляецца спадчына Францыска Скарыны, яго грамадская і выдавецкая дзейнасць. Метадалагічную аснову даследавання складаюць агульнанавуковыя метады: аналіз, абагульненне, якія дазваляюць найбольш поўна ацаніць ролю Ф. Скарыны ў свеце.

Вынікі і іх абмеркаванне. Як сведчаць гістарычныя крыніцы, першапачатковую адукацыю Францыск Скарына атрымаў у доме бацькоў. Мову тагачаснай навукі – латынь – вывучаў у школе пры каталіцкім касцёле ў Полацку ці Вільні. Прыблізна ў 1504 годзе таленавіты палачанін паступіў ва ўніверсітэт у Кракаве, які ў той час славіўся ў Еўропе сваім факультэтам вольных мастацтваў. Менавіта гэта навучальная ўстанова стала месцам, дзе Скарына зразумеў, які шырокі кругазгляд, а таксама карысныя практычныя веды нясуць чалавеку “сем вольных мастацтваў”.

Пераклад і выданне кніг Бібліі – адно з найбольш значных дасягненняў Францыска Скарыны, што захоўвае вялікае значэнне і ў наш час. З’яўленне беларускага кнігадрукавання – значны крок наперад.

Першадрукар выдаў пераважную большасць вядомых на той час кніг Старога Запавету. Відавочна, ён выбіраў з Бібліі самыя цікавыя і патрэбныя для чытача кнігі, тыя, якія маглі быць выкарыстаны ў асветніцкіх мэтах. У сваёй дзейнасці ён кіраваўся дзвюма галоўнымі мэтамі: распаўсюджаць высокія хрысціянскія ідэалы, а таксама актыўна змагацца за тагачасную культуру і кнігу.

Асветнік жадаў, каб словы яго былі зразумелыя ўсім чытачам, таму імкнуўся ў прастай і зразумелай форме каменціраваць біблейскія тэксты, падаваць звесткі аб гістарычных, побытавых, моўных рэаліях, тлумачыць алегарычны змест кніг, а таксама асобныя царкоўнаславянскія словы, якія, маглі быць незразумелымі для малаадукаваных людзей. Лічыў, што чалавек не павінен жыць без кнігі.

Пашырыць кругазгляд чытача, узбагаціць яго веды, а таксама наблізіць Біблію да духоўных патрэб свайго часу Францыск Скарына імкнуўся і праз прадмовы, якія ўвёў у шырокі ўжытак. Менавіта ў іх раскрываецца яго патрыятызм, павага да свайго народа і роднай мовы, яскравы гуманізм.

Ён не толькі пакінуў нашчадкам для разумення і выкарыстання кнігу, але і на асабістым прыкладзе паказаў, што значыць самаахвярна працаваць на карысць народа.

Уладзімір Караткевіч адзначаў, што “гэты беларус быў з тых, самых першых, што стварылі лепшых з нас такімі, якія мы ёсць. Ва ўзбраенні ведаў, усеагульнасці мозгу, адкрытай шчырасці добрага сэрца. З навукай у адной руцэ і мастацтвам – у другой. З катаржнай працы такіх, як ён (а для ўсходніх славян – з яго), пачынаецца ўзлёт гуманізму, ідэі раўнапраўя (хай сабе спачатку ўтапічнай), рэнесанс мастацтва, літаратуры, навукі” [1].

Імя Францыска Скарыны стаіць у адным шэрагу з такімі выдатнымі дзеячамі сусветнай культуры эпохі Адраджэння, як Леанарда да Вінчы, Рафаэль і Ян Амос Каменскі.

Увекавечана яго імя і ў назвах вуліц у Полацку, Лідзе, Мінску, Вільнюсе, Празе. У яго гонар названы Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт, гімназія ў Вільнюсе.

У 2017 годзе не толькі ў Беларусі, але і ва ўсім свеце было адзначана 500-годдзе беларускага і ўсходнеславянскага кнігадрукавання. Менавіта пяць стагоддзяў таму назад у пражскай друкарні пабачыла свет кніга Францыска Скарыны “Псалтыр”. Па ўсёй рэспубліцы адбыліся святочныя мерапрыемствы. З мэтай узбагачэння рэпертуару тэатраў краіны новымі творамі драматургіі быў абвешчаны конкурс па стварэнні твораў для драматычнага тэатра “Францыск Скарына і сучаснасць”. Удзельнікам патрэбна было адлюстравць духоўны подзвіг Скарыны, усебакова раскрыць дадзены вобраз. У Віцебскай абласной бібліятэцы імя У.Леніна прайшла III Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя “Віцебскі край”, на якой разглядаліся розныя аспекты жыццёвага і творчага шляху Ф. Скарыны. У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі працавала міжнародная выстава “Францыск Скарына і яго эпоха”, дзе знаходзіліся экспанаты XV–XVII стст., прывезеныя з Германіі, Польшчы, Латвіі, Расіі і іншых краін.

Напярэдадні Дня беларускага пісьменства, які адзначаўся ў Полацку, – радзіме першадрукара, адбылася прэзентацыя 20-томнага факсімільнага выдання “Кніжная спадчына Францыска Скарыны”, а непасрэдна ў ходзе святкавання палачане і госці горада мелі магчымасць паглядзець дакументальны фільм “Першадрук”.

Заклучэнне. Кнігі Скарыны ўспрымаюцца сёння як духоўны скарб і нацыянальная святыня. Перакладчыцкая, выдавецкая, культурна-асветніцкая дзейнасць гуманіста мела вялікае значэнне для развіцця беларускай культуры, паўплывала і на кнігадрукаванне і асвету брацкіх славянскіх народаў, садзейнічала іх культурнаму збліжэнню. Яго выданні вызначаюцца высокай якасцю друку, а спецыфічныя гравюрныя і арнаментальныя ўпрыгожванні, шрыфты і іншыя кампаненты адлюстроўваюць эстэтыку і высокі прафесіяналізм.

Літаратура

1. Выказванні пра Скарыну [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://library.mogilev.by/virtual-exhibitions/personal-skaryna-01-1.html>. – Дата доступу: 28.02.2018.

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕДАЧИ АНГЛИЙСКИХ НЕОЛОГИЗМОВ НА РУССКИЙ ЯЗЫК (НА ПРИМЕРЕ РОМАНА ДЖ. ОРУЭЛЛА «1984»)

Завацкая К.Ф.

студентка 4 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь

Научный руководитель – Галковская Ю.М., канд. филол. наук, доцент

Язык художественных произведений богат и разнообразен, что помогает авторам создать свой собственный узнаваемый стиль. В произведениях разных жанров писатели прибегают к различным языковым средствам для создания необходимой атмосферы, способной более полно и точно передать замысел. Особенно богата речь фантастических жанров, к которым можно отнести утопии, антиутопии, фэнтези и др. Зачастую создаваемые писателями лексические единицы труднопереводимы, поскольку представляют собой авторские неологизмы.

Цель нашей работы – установить особенности передачи английских неологизмов на русский язык, выявляя, анализируя и сопоставляя разные способы перевода неологизмов.

Материал и методы. Материалом для исследования послужил пассивный пласт лексики (авторские неологизмы) романа Джорджа Оруэлла «1984» в оригинале и в самых популярных переводах (В. Голышева (далее – Г.) (создан в 1989 г.), В. Недошивина и Д. Иванова (далее – Н.) (издан в 1990 г.)). При анализе материала использованы метод сплошной выборки, сопоставительный метод и метод анализа.

Результаты и их обсуждение. Неологизм – слово, значение слова или словосочетание, недавно появившееся в языке [1, с. 176]. Антиутопия Дж. Оруэлла содержит множество неологизмов, т.к. для передачи реалий жизни при тоталитарном режиме, изображенной в романе, был изобретен особенный язык – новояз. Он построен на основе английского языка, но включает в себя множество сложных и сокращенных слов, некоторые слова сохранились, однако изменили свое значение на противоположное. Неизменной осталась лишь бытовая лексика. Это необходимо, согласно роману, чтобы люди забыли изначальное значение слов и верили во все, что внушает им власть.

Сравнивая переводы разных авторов, мы пришли к выводу, что при передаче неологизмов каждый переводчик старается сохранить важное на его взгляд: смысл, который вкладывал автор, либо исходную форму слова. Например (оригинал, пояснение автора (если есть), перевод Г., перевод Н.): *Minitrue – Ministry of Truth – миниправ – миниправда, Minipax – Ministry of Peace – минимир – минимир, Miniluv – Ministry of Love – минилюб – минилюбовь, Miniplenty – Ministry of Plenty – минизо – мини-много.*

Приведенные выше примеры являются названиями министерств, что видно из авторской расшифровки сокращений. Оба переводчика достаточно точно передают форму и содержание исходного слова, используя метод калькирования, но в переводе Н. отсутствует сокращение второй части сложного слова (например, *минилюбовь*), что несколько расходится с оригинальным написанием и тем самым нарушает